

ΤΟ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΝΟRWOOD

Ἐπιτομή

Ἐπισκόπου Μιλητουπόλεως Τιμοθέου

Ἡ ἑλληνικὴ Κοινότης τοῦ Λονδίνου, ἡ ὁποία ἤρ-
χισε τὰς δραστηριότητάς της σχεδὸν ταυτοχρόνως
μὲ τὴν δημιουργίαν τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, διαμορ-
φώνεται τὸ 1837, ὅποτε ἀποκτᾷ ἓνα ἰδικόν της τόπον
ἐλληνορθοδόξου λατρείας, ἰδρύουσα τὴν ἑλληνικὴν
Καπέλλα εἰς τὸ 9 Finsbury Circus. Ἡ Κοινότης μὲ
ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πανδῖαν Στεφ. Ράλλην, τὸν δημι-
ουργὸν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου εἰς τὸ Λονδίνον,
φροντίζει διὰ τὴν πρόσληψιν μονίμου ἱερέως· ὡς
τοιοῦτοι προσελήφθησαν κατ' ἀρχὴν μὲν καὶ ἐπ'
ὀλίγον ὁ ἐκ Πόρου Γαλακτίων Γαλάτης, εἶτα δὲ ὁ
ἐκ Χίου Διονύσιος Ξενάκης.

Εἰς ἀρκετὰ πρόωμον στάδιον, πρὶν ἀκόμη ἀρχίσῃ
ἡ φροντίς διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἑλληνικοῦ Ναοῦ,
ἡ Κοινότης λαμβάνει πρόνοιαν διὰ τὴν ἀπόκτησιν
ἑλληνικοῦ Κοιμητηρίου, καὶ κατὰ τὴν συνεδρίασιν
τῆς 6ης Νοεμβρίου 1841, ὅπως ἀναφέρουσι τὰ πρακτι-
κά, «Ἀπεφασίσθη παμψηφεί νὰ διορισθῇ Ἐπιτροπὴ,
συγκειμένη ἀπὸ τοὺς Ἐπιτρόλους τῆς Καπέλλας καὶ
δύο ἄλλα μέλη τῆς Ἀδελφότητος, τοὺς κ. κ. Εὐστρά-
τιον Ράλλην καὶ Ἰ. Σκυλίτην, ὅπως σκεφθῇ καὶ
ἐκλέξῃ τόπον ἀρμόζοντα διὰ νεκροταφεῖον».

Ἡ τετραμελὴς αὕτη Ἐπιτροπὴ (Ἀλέξανδρος
Κ. Ἰωνίδης, Ἀντώνιος Θεοδ. Ράλλης, Εὐστράτιος
Στεφ. Ράλλης καὶ Ἰωάννης Στεφ. Σκυλίτης) ἤρ-
χισε τὰς ἐργασίας της διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ καταλλήλου
χώρου κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Κοινότητος τῆς
2ας Ἰουλίου 1842 ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς: «Ἡ περὶ
Νεκροταφείου Ἐπιτροπὴ ἀνέφερε τὴν συμφωνίαν
μετὰ τῆς Ἐταιρείας South Metropolitan Cemetery
Company καὶ ἀνετέθη εἰς τὴν ἰδίαν Ἐπιτροπὴν νὰ
περατώσῃ τὸ ἔργον της, φροντίζουσα περὶ περιφρά-
γματος τοῦ ἀγορασθέντος τόπου, ἔχουσα τὴν ἄδειαν
νὰ ἐξοδεύσῃ καὶ ἕως λίρας 150».

Ἡ South Metropolitan Cemetery Company ἦτο
ἰδιοκτήτρια ἐνὸς μεγάλου νεκροταφειακοῦ χώρου,
τοῦ σημερινοῦ West Norwood Cemetery· τμῆμα τοῦ
χώρου τούτου, συνολικῆς ἐπιφανείας ἡμίσεος περί-
που acre, συνεφώνησε νὰ πωλήσῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν
Κοινότητα. Ἐχει πρόσοψιν 150 πόδας καὶ βάθος ἀπὸ
τὴν δεξιὰν πλευρὰν 150 πόδας, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἀριστε-
ρὰν μόνον 80, σχηματίζον οὕτω σχῆμα παχέος Γ.

Εἰς τὸ πρῶτον αὐτὸ Κοιμητήριον τῶν Ἑλλήνων
τοῦ Λονδίνου φυλάσσονται τὰ ὄστα μεγάλων προσω-
πικότητων καὶ ἀπογόνων ἐπιφανῶν οἰκογενειῶν,
ἰδίᾳ ἐκ Χίου. Ἐχει δύο εἰδῶν τάφους: ἀπλοῦς, ὅπου
τὰ λείψανα τῶν νεκρῶν ἔχουν καλυφθῆ μὲ τὴν γῆν,
καὶ κενοτάφια, ὅπου, μέχρι καὶ σήμερον ἀκόμη, εἶναι
ἐναποτεθειμένα τὰ φέρετρα. Τὰ περισσώτερα μνημεῖα,
τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνεγείρει οἱ πρόγονοί μας πρὸς τιμὴν
τῶν νεκρῶν των, εἶναι σπουδαῖα ἔργα τέχνης καὶ ἀνα-
δεικνύουν τὸ νεκροταφειακὸν αὐτὸ τμῆμα εἰς ἓνα
ἀπὸ τὰ ὠραιότερα τῆς Μ. Βρετανίας.

Εἶναι τραγικὰ περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς τάφους
μεγάλων εὐεργετῶν τῆς πατρίδος, οἱ ἀνδριάντες τῶν
ὁποίων στολίζουν δημόσια κτήρια, κήπους καὶ πλα-
τείας τῆς Ἑλλάδος, νὰ εἶναι ἔρημοι καὶ παρημελη-
μένοι, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχουν πλέον ἀπόγονοί των
διὰ νὰ τοὺς συντηρήσουν. Δύο τοιαῦτα κλασσικὰ πα-
ραδείγματα εἶναι τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου, δημιουργοῦ
τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης, καὶ τοῦ Ἰω-
άννου Γενναδίου, ἐπίσης δημιουργοῦ τῆς ἐν Ἀθή-
ναις ὁμωνύμου Βιβλιοθήκης. Ἄν συγκρίνῃ τις τὰ
κτήρια ποὺ ἀνήγειραν, τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ εὐ-
πρέπειάν των μὲ τοὺς τόπους ἐνθα εὕρισκονται αὐτὴν
τὴν στιγμὴν τὰ ὄστα των, βλέπει πράγματι μίαν τρα-
γικὴν εἰρωνείαν.

Ἄλλα ὀνόματα ἐπιφανῶν οἰκογενειῶν, τὰ ὁποῖα
ἀναγινώσκει τις εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν τάφων, εἶναι:
Ράλλης, Ἰωνίδης, Σεκιάρης, Μαυροκορδάτος, Σκα-
ραμαγκᾶς, Πετροκόκκινος, Καλβοκορέσσης, Εὐμορ-
φόπουλος, Ἀγέλαστος, Ἐμπεδοκλῆς, Ζαρίφης, Ἀρ-
γέντης, ὀνόματα ποὺ ἐδημιούργησαν τὴν ἑλληνικὴν
Κοινότητα καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἐμπόριον εἰς τὸ Λονδί-
νον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παρελθούσης ἑκατοντα-
ετίας.

Τὸ σπουδαιότερον γεγονός εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ
Κοιμητηρίου τοῦ Norwood, τὸ ὁποῖον σήμερον
εἶναι ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐτῶν, εἶναι ἡ ἀνέγερσις
τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ποὺ ἀπο-
τελεῖ καὶ τὸ λαμπρότερον μνημεῖον του. Τὴν 18ην
Μαρτίου 1872, δηλαδὴ δύο ἡμέρας μετὰ τὴν κηδείαν
τοῦ νεαροῦ καὶ πολυκλαύστου Αὐγούστου Ράλλη,
ἀνεγνώσθη εἰς συνεδρίασιν τῆς Κοινότητος ἐπιστολὴ

τοῦ τεθλιμμένου πατρός του Στεφάνου Αὐγ. Ράλλη, ἤδη Γεν. Διευθυντοῦ τῶν Ralli Brothers, διὰ τῆς ὁποίας ἐξήτει ἀπὸ τὴν Ἀδελφότητα νὰ τοῦ ἐπιτραπῆ νὰ οἰκοδομήσῃ, ἰδίους ἐξόδοις, εἰς τὸ Κοιμητήριον μικρὸν Ναὸν εἰς μνήμην τοῦ υἱοῦ του Αὐγουστοῦ. Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις ἤκουσε λίαν εὐνοϊκῶς τὴν πρότασιν καὶ ἀνέθεσεν εἰς τοὺς Ἐπιτρόπους τοῦ Ναοῦ τοῦ Σωτήρος νὰ ἐκφράσουν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ὄλων εἰς τὸν τεθλιμμένον πατέρα διὰ τὴν μεγάλην δωρεάν του.

Τὸ ἑλληνικὸν Κοιμητήριον τοῦ Norwood ἐκάλυψε τὰς ἀνάγκας τῆς παροικίας τοῦ Λονδίνου ἐπὶ ἑκατὸν ἔτη. Μέχρι καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου ἦτο ἐν χρήσει καὶ ὑπῆρχον μερικοὶ —ἀν καὶ ἐλάχιστοι— χώροι δι' ἐνταφιασμόν. Ἄλλωστε ἡ ἑλληνικὴ Κοινότης ἕως τότε ἠρίθμει περὶ τὰ 2.500 ἄτομα.

Κατὰ τὸ ἔτος 1935 ἐγένετο τὸ πρῶτον ἀντιληπτὸν ὅτι ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος τὸ Κοιμητήριον θὰ ἐγέμιζε, δι' ὃ καὶ ἔπρεπε νὰ γίνουιν ἐνέργειαι πρὸς ἀπόκτησιν νέου χώρου. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἀδελφότητος τῶν ἐν Λονδίῳ Ἑλλήνων τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 1935 τὸ θέμα ἐξητάσθη ἐπισταμένως καὶ εἶτα ἐξελέγη ἐξαμελὴς Ἐπιτροπὴ μετὰ τὴν ἐντολήν νὰ φροντίσῃ νὰ ἐξεύρῃ χώρον διὰ τὴν δημιουργίαν νέου ἑλληνικοῦ Κοιμητηρίου. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐξελέγησαν οἱ τρεῖς Ἐπίτροποι τοῦ Ναοῦ, ἦτοι οἱ Θεόδωρος Βλασσόπουλος, Ὀκτ. Βλιέρης καὶ Sir Τζὼν Σταυρίδης, καὶ ἄλλα τρία μέλη τῆς Ἀδελφότητος, οἱ Θεόδωρος Μ. Μαυροκορδάτος, Πλάτων Σινανίδης καὶ Παντιάς Α. Λαμπρινουδης.

Ἡ ἐξαμελὴς αὕτη Ἐπιτροπὴ ἔμελλε νὰ γράψῃ τὸν ἐπίλογον τῆς ἱστορίας τοῦ Κοιμητηρίου τοῦ Norwood καὶ τὸν πρόλογον τοῦ νέου. Εἰργάσθη ἐντόνως ἐπὶ μερικοὺς μῆνας καὶ τὴν 20ὴν Μαΐου 1936 ἀνεφέρθη εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῆς Ἀδελφότητος. Εἶχεν ἔλθει —ἀνέφερεν— εἰς συμφωνίαν μετὰ τὴν Abney Park Cemetery Company, ἡ ὁποία εἶχε τὴν ἔδραν τῆς εἰς τὸ Stoke Newington, διὰ τὴν ἀγοράν ἐνὸς χώρου εἰς τὸ Hendon Park Cemetery, συνολικῆς ἐπιφανείας 42.000 τετραγωνικῶν ποδῶν καὶ διαστάσεων 179' × 122', εἰς τὴν τιμὴν τῶν 1.200 λιρῶν.

Οἱ δικηγόροι τῆς Ἀδελφότητος —Freshfields— προήλθον εἰς διαπραγματεύσεις διὰ τὴν ἀγοράν, ἥτις τελικῶς ἐπραγματοποιήθη τὸ 1937 ἀντὶ 2.400 λιρῶν. Τὸ 1938 διεργυθίσθη ὁ χώρος καὶ ἔλαβε μορφήν σύμφωνα πρὸς τὸ σχέδιον ποῦ ἐξεπόνθησεν ὁ Ἐκτωρ Κορριάτος, Καθηγητὴς εἰς τὸ Imperial College. Τώρα τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὁμογενῶν ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸ νέον Κοιμητήριον, τὸ ὁποῖον εἶναι μεγαλύτερον

τοῦ προηγουμένου κατὰ 3/4 τοῦ ἀγροῦ καὶ τελειῶς ἐπίπεδον, γεγονός ποῦ διηυκόλυσε πολὺ εἰς τὴν διαρρύθμισιν τῶν χώρων ἐνταφιασμοῦ καὶ τῶν περιθωρίων.

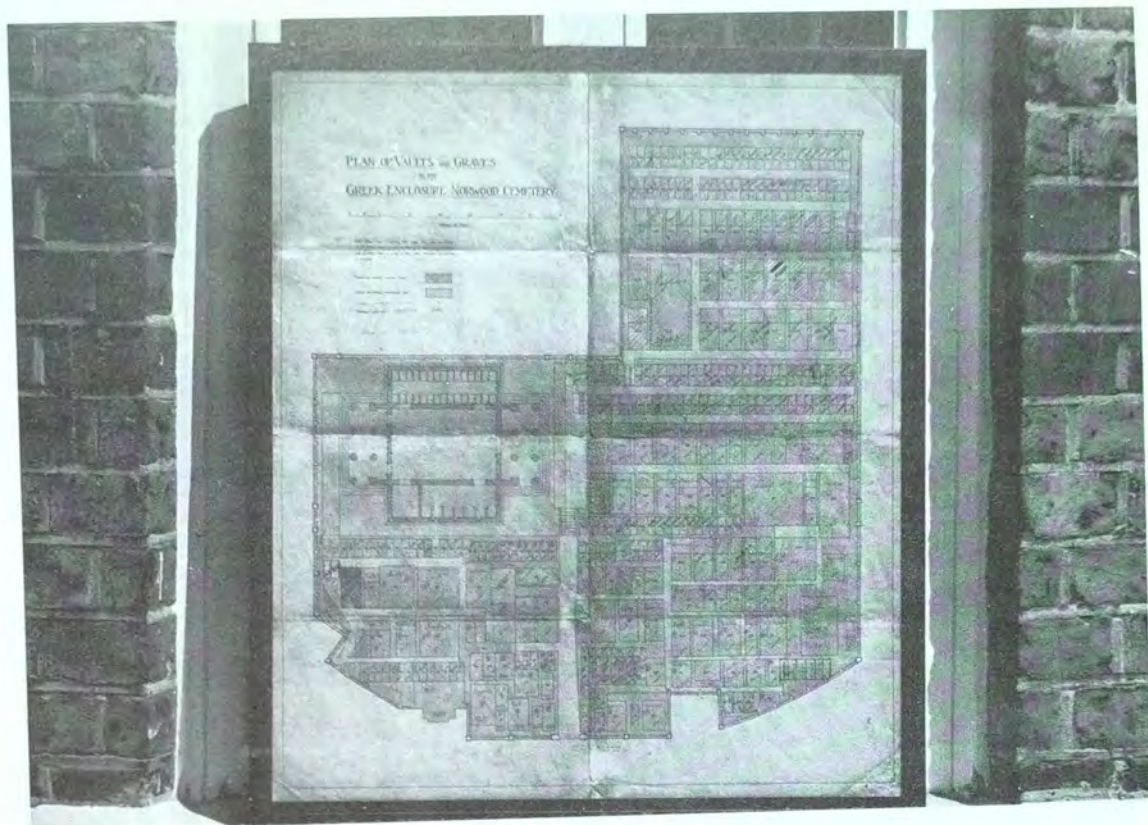
Ἡ λειτουργία τοῦ νέου Κοιμητηρίου ἔφερε μοιραίως τὴν παρακμὴν τοῦ Ναοῦ τοῦ παλαιοῦ. Τὸ Norwood ἠρήμωσεν ἀδικαιολογητῶς. Κλοπαὶ ἀντικειμένων ἀξίας καὶ βανδαλισμοὶ ἐγίναν πολλοί. Σχεδὸν ὅλα τὰ μεταλλικὰ στολισματα καὶ κυρίως τὰ ὄρειχάλκινα ἐξηφανίσθησαν. Τελευταίως, ἐντὸς τῆς δεκαετίας 1970–80, ἀφηρέθη ἀπὸ κλέπτας ἡ ἐκ μολύβδου στέγη τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἡ θρασεῖα αὕτη κλοπὴ καὶ ὁ κίνδυνος ποῦ διέτρεχε τώρα τὸ παρεκκλήσιον ἐγένοντο ἀφορμὴ ὥστε νὰ κινηθῆ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ὁμογενῶν τοῦ Λονδίνου καὶ νὰ διατεθοῦν χρήματα διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν τῆς ζημίας. Οὕτως ἀποκατεστάθη πλήρως τὸ κτήριον. Εἶχεν ἐν τούτοις προταθῆ ἡ κατεδάφισις του —μετὰ τὴν κλοπὴν τῆς στέγης—, ἡ ὁποία καὶ συνεζητήθη ἐπαρκῶς εἰς τοὺς κύκλους τοῦ Trust τῶν Κοιμητηρίων. Ἡ σφοδρὰ ὁμως ἀντίδρασις τῶν δημοσιογράφων, οἱ ὁποῖοι προσέφυγον καὶ εἰς τὴν Δικαιοσύνην, καὶ ἰδίᾳ ἡ διαφωτιστικὴ προσπάθεια τοῦ Κυριάκου Μεταξᾶ, Διευθυντοῦ τῆς Greek Gazette, ἀπεσόβησαν τὸν κίνδυνον τῆς ἀπώλειας ἐνὸς τόσον πολυτίμου μνημείου.

Εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου συνετέλεσεν ἀποτελεσματικῶς περισσότερο ὄλων ὁ ἐκ Βροντάδου Χίου ἐραστὴς τῶν πατρῶων παραδόσεων Μιχαὴλ Γαρής, ὁ ὁποῖος μετὰ τῶν φίλων του Ἰωάννου Ψαρροῦ καὶ Κων/νου Π. Λαιμοῦ ἐμεσολάβησαν εἰς τὸν εὐεργέτην Ἰωάννην Διαμ. Πατέρα καὶ τὸν ἔπεισαν νὰ διαθέσῃ τὸ μέγα χρηματικὸν ποσὸν ποῦ ἀπητείτο διὰ τὰς ἐπιδιορθώσεις τοῦ παρεκκλησίου. Ὁ Μιχαὴλ Γαρής, ὁ Ἰωάννης Ψαρρός καὶ ὁ Κων/νος Π. Λαιμὸς εἶναι σήμερον οἱ προστάται τοῦ ὄραίου αὐτοῦ τμήματος τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ Κοιμητηρίου τοῦ West Norwood.

Ὁ δημιουργηθεὶς σάλος διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου ἐγένετο αἰτία ὥστε νὰ ἀσχοληθοῦν μετὰ τὸ Κοιμητήριον τοῦ Norwood καὶ αἱ βρεταννικαὶ Ἀρχαί, αἱ ὁποῖαι, ἐκτιμήσασαι τὰ διάφορα μνημεῖα του, ἀπεφάνθησαν ὅτι 18 τούτων εἶναι καλλιτεχνικοὶ θησαυροί, δι' ὃ καὶ τίθενται ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βρεταννικοῦ Κράτους.

Θὰ ἀπαιτηθῆ ἴσως μία ἀκόμη προσπάθεια διὰ νὰ εὐπρεπισθοῦν καὶ οἱ τάφοι τῶν μεγάλων ἐθνικῶν εὐεργετῶν, ἰδίᾳ δὲ τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου καὶ τοῦ Ἰωάννου Γενναδίου.

Παλιὸς χάρτης τοῦ Κοιμητηρίου τοῦ Norwood (ἑλληνικὸν τμήμα).

Γενικὴ ἄποψις τοῦ ἑλληνικοῦ Κοιμητηρίου τοῦ Norwood.

Ἡ εἰδικὴ ἐπὶ τοῦ Κοιμητηρίου Ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ἐντολὴν ὅπως περιφράξῃ τὸν χώρον αὐτοῦ. Τὸ περίφραγμα εἶναι ἀριστούργημα τέχνης, μὲ χαμηλοὺς στύλους καὶ ἀγάλματα. Ἡ εἴσοδος εἶναι δωρικοῦ ρυθμοῦ.

**Ἵδρυτής
τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.**

Ἵδρυτής τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου εἶναι ὁ Στέφανος Ράλλης. Ὁ πατήρ του, Αὐγουστής Ράλλης, ἦτο ὁ δεύτερος ἀπὸ τοὺς πέντε υἱοὺς τοῦ Στεφάνου Ράλλη, οἱ ὅποιοι εἶχον ἰδρύσει τὴν ἐταιρείαν Ralli Brothers. Ὁ Στέφανος Ράλλης, ὁ ἰδρυτής τοῦ παρεκκλησίου, ἐγεννήθη εἰς τὴν Μασσαλίαν τὴν 17ην Ἰανουαρίου 1829 καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν ἱερὸν Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Μασσαλίας τὴν 6ην Φεβρουαρίου τοῦ ἰδίου ἔτους. Τὸ μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος εἶχε τελέσει ὁ Ἄρχιμ. Καλλίνικος Κρεατσούλης καὶ ἀνάδοχός του ὑπῆρξεν ὁ Πέτρος Σκυλίτσης. Ἐκαμε θαυμασίας σπουδὰς καὶ διεκρίθη διὰ τὸν θετικὸν καὶ συντηρητικὸν χαρακτῆρα του. Ὁ θεῖος του Πανδίας Ράλλης, ὁ καὶ Γενικὸς Διευθυντής τῆς ἐταιρείας, διέβλεψε τὰς ἰκανότητάς του καὶ τὸν μετεκάλεσεν εἰς τὰ κεντρικὰ γραφεῖα τῆς ἐταιρείας εἰς τὸ Λονδίνον, διὰ νὰ ὑπηρετῆ ὡς βοηθός του καὶ νὰ προετοιμάζεται διὰ τὴν ἀνοδὸν εἰς τὸ ὑπάτον ἀξίωμα τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ. Ἐν Λονδίνῳ ἐνυμφεύθη τὴν Μαριέτταν Ράλλην, θυγατέρα τοῦ Ἀντωνίου Θεοδ. Ράλλη. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ θεῖου του Πανδία (9.7.1865), ἀνέλαβε τὴν Γενικὴν Δ/νσιν τῆς ἐταιρείας.

Ἀφορμὴ διὰ τὴν ἰδρυσιν τοῦ παρεκκλησίου ἦτο ὁ θάνατος τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ του Αὐγουστοῦ εἰς ἡλικίαν μόλις 16 ἐτῶν. Ἦτο φοιτητής εἰς τὸ Eton College, ὅπου, προσβληθεὶς ὑπὸ ρευματικοῦ πυρετοῦ, ἀπεβίωσεν. Ὁ νεαρὸς Αὐγουστός Ράλλης ἀπέ-

θανε τὴν 9ην Μαρτίου 1872 καὶ ἐκηδεύθη ἐν μέσῳ γενικοῦ πένθους εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Σωτήρος τὴν 16ην τοῦ ἰδίου μηνός. Εἰς μνήμην τούτου ὁ μὲν πατήρ του ἠκοδόμησε τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ἑλληνικοῦ Κοιμητηρίου, τὸ ὅποιον ἡ Κοινότης ἀφιέρωσεν εἰς τὸν Ἅγιον Στέφανον, ἡ δὲ μήτηρ του συνέγραψε βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΜΗΤΡΟΣ ΕΚ ΤΗΣ ΒΙΒΛΟΥ», τὸ ὅποιον ἐτύπωσεν ἐν Ἀθήναις τὸ 1874 καὶ τὸ ἀφιέρωσε: «Τῆ ΜΑΚΑΡΙΑ ΨΥΧῆ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΜΟΙ ΥΙΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ Σ. ΡΑΛΛΗ Α·Γ·ΔΙΟΥ ΜΝΗΜΗΣ ΣΗΜΑ ΤΟ ΠΟΝΗΜΑΤΙΟΝ ΤΟΥ ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ ΜΑΡΙΕΤΤΑ Σ. ΡΑΛΛΗ». Ἡ τραγωδία τῆς οἰκογενείας ταύτης συνεπληρώθη τὸ 1900, ὅταν καὶ ὁ δευτερός υἱός, ὁ Ἀντώνιος, ταγματάρχης τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ, ἐφονεύθη εἰς τὸν πόλεμον τοῦ Τράνσβααλ, ἐκπληρῶν τὸ καθήκον του.

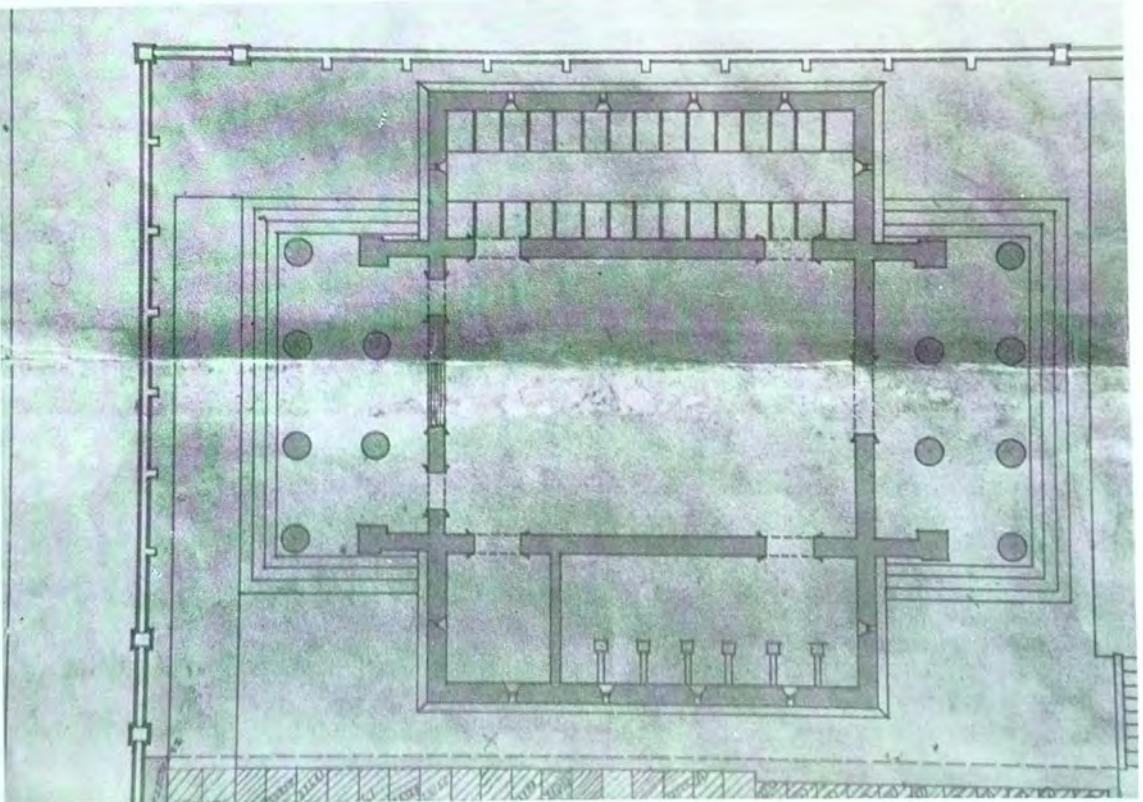
Μετὰ τὴν δευτέραν ταύτην τραγωδίαν ὁ Στέφανος Ράλλης παρητήθη ἀπὸ τὴν ἐργασίαν του καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ Μόντε Κάρλο, ὅπου καὶ ἀπεβίωσε μετὰ διετίαν (2.4.1902).

Τὸ παρεκκλήσιον, τὸ ὅποιον εἶναι κτίσμα νεοκλασσικοῦ ρυθμοῦ με ζωοφόρον καὶ ἀέτωμα με γλυπτὰς παραστάσεις καὶ ἔχει ἀνὰ τέσσαρας κίονας δωρικοῦ ρυθμοῦ εἰς τὴν πρόσοψιν καὶ τὸ ὀπίσθιον μέρος, φέρει τὴν ἰδρυτικὴν ἐπιγραφὴν:

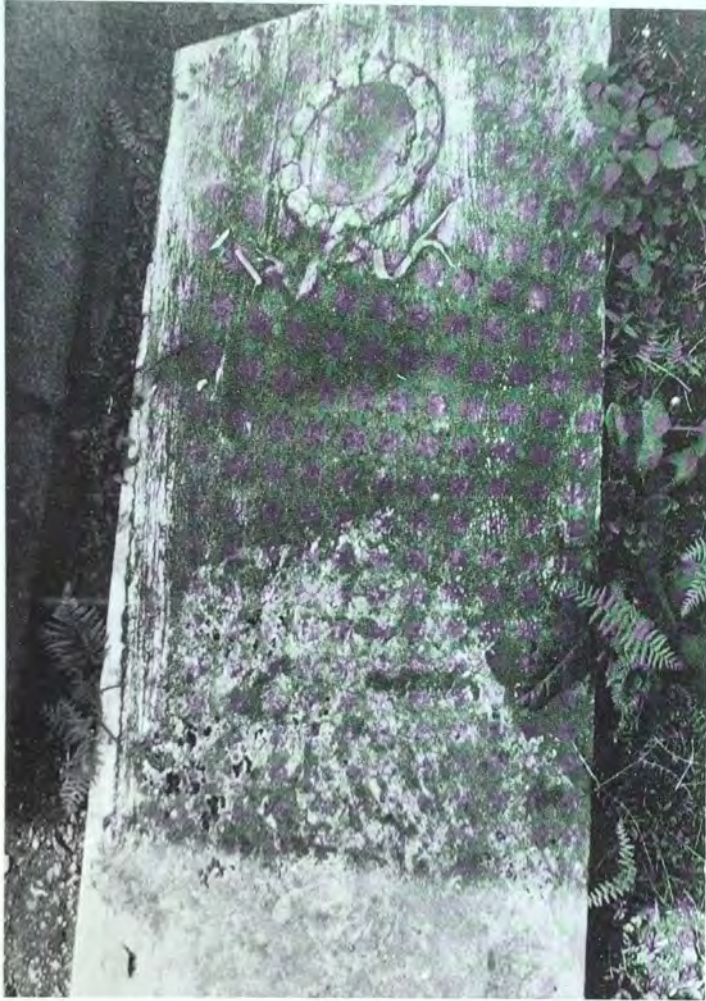
ΔΩΡΕΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΙΕΤΤΑΣ ΡΑΛΛΗ
ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΤΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
Ο ΟΠΟΙΟΣ ΑΠΕΘΑΝΕΝ ΑΠΟ ΡΕΥΜΑΤΙΚΟΝ
ΠΥΡΕΤΟΝ ΕΙΣ ΤΟ ΗΤΟΝ ΗΛΙΚΙΑΣ 16 ΕΤΩΝ.

Ἡ πρόσοψις τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἡ κάτοψις τοῦ παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ὁ τάφος τῆς Ἀγλαΐας Σπ. Τρικούπη, θυγατρὸς τοῦ Σπυρίδωνος καὶ μεγαλυτέρας ἀδελφῆς τοῦ Χαριλάου Τρικούπη. Ἀπέθανεν εἰς τὸ Λονδίνον τὴν 15ην Σεπτεμβρίου 1842, εἰς ἡλικίαν 13 ἐτῶν, ἀπὸ ἀσθένειαν τοῦ ἐγκεφάλου.

Ὄταν τὸ 1834 ὁ Βασιλεὺς Ὅθων ἐγκατέστησε τὴν Ἀντιβασιλείαν τῶν Βαυαρῶν, ἀπεμάκρυνε τοὺς ἰσχυροὺς πολιτικοὺς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Οὕτως ἀπέστειλε τὸν μὲν Σπυρίδωνα Τρικούπην Πρεσβευτὴν εἰς Λονδίνον, τὸν δὲ Ἀλεξάνδρον Μαυροκορδάτον Πρεσβευτὴν εἰς Μόναχον. Ὁ Σπυρίδων Τρικούπης ἦλθεν εἰς Λονδίνον μετὰ τὴν σύζυγόν του Αἰκατερίνην, ἀδελφὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, καὶ τὰ δύο τέκνα των, τὴν Ἀγλαΐαν καὶ τὸν Χαρίλαον, τὰ ὅποια εἶχον γεννηθῆ τὸ 1829 καὶ τὸ 1832 ἀντιστοίχως. Ἐν Λονδίνῳ ἀπέκτησαν τὴν 20ὴν Ἀπριλίου

1837 καὶ τρίτον τέκνον, τὸ ὅποιον ἐβάπτισαν Σοφίαν τὴν 5ην Ἰουνίου 1837 εἰς τὴν ἑλληνικὴν Καπέλλα. Ἀνάδοχός της ἦτο ὁ ἀρχηγὸς τῆς παροικίας Πανδίας Στεφ. Ράλλης. Μετὰ πάροδον πέντε ἐτῶν, τὸ πρῶτον τέκνον των, ἡ Ἀγλαΐα, προσεβλήθη ἀπὸ ἀσθένειαν τοῦ ἐγκεφάλου καὶ ἀπεβίωσεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς της (16 Park Square) τὴν 15ην Σεπτεμβρίου 1842. Ἐκηδεύθη καὶ ἐνεταφιάσθη τὴν 19ην Σεπτεμβρίου. Τὸ ὄνομά της εἰς τὴν ἐπιτάφιον πλάκα διακρίνεται εἰσέτι μετὰ τινος δυσκολίας.

Ἡ οἰκογενειακὸς τάφος τοῦ δημιουργοῦ τῆς ἑλληνικῆς παροικίας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου τοῦ Λονδίνου Πανδία Στεφ. Ράλλη.

Ὁ Πανδίας Στεφ. Ράλλης, ὁ τρίτος τῶν ἀδελφῶν ποὺ ἴδρυσαν τὴν ἐταιρεία, ἦλθεν εἰς τὸ Λονδίνον τὸ 1825. Οἱ ἀδελφοὶ του, οἱ ὅποιοι ἐβλεπον τὰς ἐξαιρετικὰς ἰκανότητάς του, ἄφησαν εἰς χεῖρας του τὴν ἐπιχείρησιν ποὺ εἶχον ἀρχίσει, ἐκεῖνος δὲ ταχέως τὴν ἔφερον εἰς μεγάλην περιωπῆν. Ἐνυμφεύθη τὸ 1831 εἰς τὸ ρωσικὸν παρεκκλήσιον τοῦ Welbeck Street τὴν Μαριέτταν Πέτρου Σκαραμαγκᾶ. Τὸ πρῶτον τέκνον τῶν ἐβαπτίσθη εἰς τὸ αὐτὸ ρωσικὸν παρεκκλή-

σιον, ὀνομασθὲν Στέφανος, ἀλλ' εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν ἀπέθανε καὶ ἀργότερον τὰ ὀστᾶ του μετεκομίσθησαν εἰς τὸν οἰκογενειακὸν τάφον τῶν. Εἶχεν ἐπίσης μίαν θυγατέρα, τὴν Ἰουλίαν, μετέπειτα Mrs Monk, καὶ ἓνα νεώτερον υἱόν, τὸν Πέτρον. Τὸ 1834 διαρίσθη ὑπὸ τοῦ Ὁθωνοῦ Γενικοῦ Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος εἰς Λονδίνον. Ὁ Πανδίας Στεφ. Ράλλης εἶχε γεννηθῆ τὸ 1793 εἰς Χίον καὶ ἀπεβίωσε τὴν 9ην Ἰουλίου 1865.

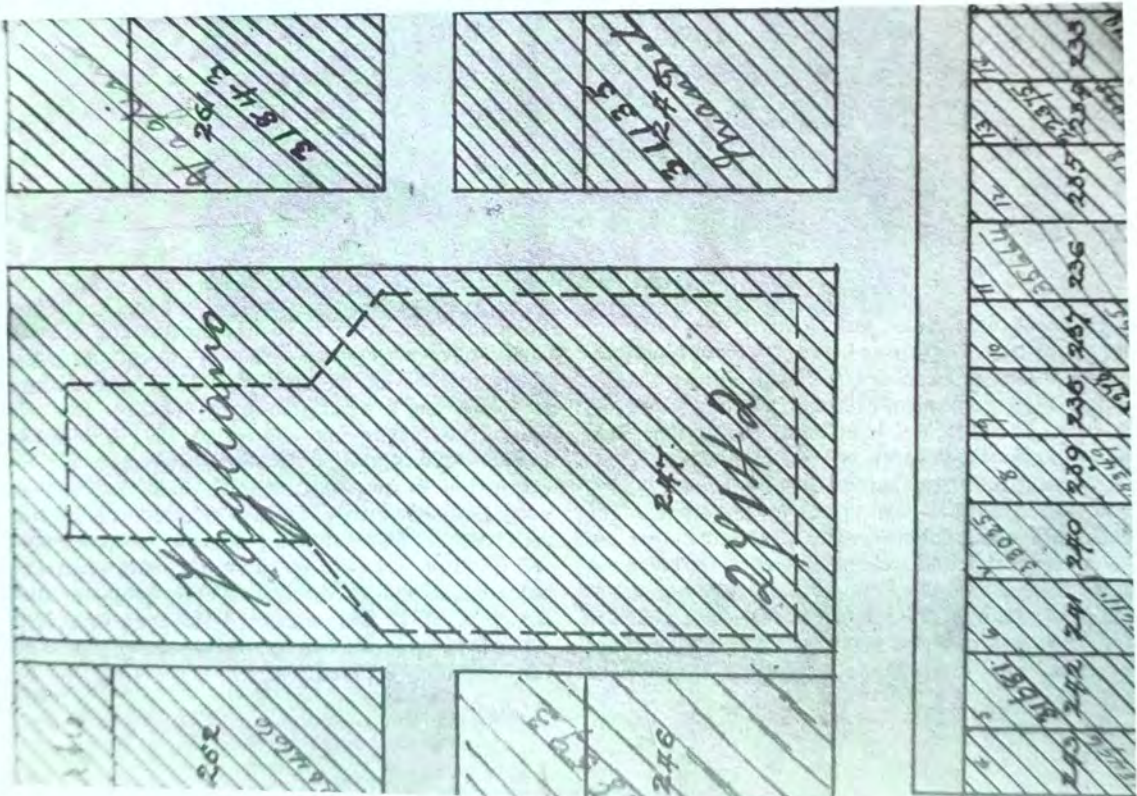
Ὁ τάφος τῶν ἀδελφῶν Παναγῆ καὶ Μαρίνου Βαλλιάνου.

Οἱ ἀδελφοὶ Μαρίνος καὶ Παναγῆς Βαλλιᾶνοι ἦσαν οἱ τρίτος καὶ τέταρτος υἱοὶ τοῦ Ἀθανασίου Βαλλιάνου, ὁ ὁποῖος κατώκει εἰς Κεραμειᾶς τῆς Κεφαλληνίας. Υἱοὶ τοῦ ἦσαν οἱ Μεταξῆς, Σπῦρος, Μαρίνος, Παναγῆς, Ἀνδρέας καὶ Νικόλαος. Ὁ Μαρίνος Βαλλιᾶνος (1808 - 1896) ἔφυγε νέος ἀπὸ τὴν πατρίδα του καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ταϊγάνιον τῆς Ρωσίας, ὅπου ἤνοιξεν ἐπιχειρήσιν σιτηρῶν. Ἡ ἐπιχειρήσις του προώδευσε, δι' ὃ, βραδύτερον, τὸν ἠκολούθησαν καὶ οἱ δύο μικρότεροι ἀδελφοὶ του Παναγῆς καὶ Ἀνδρέας. Ὁ Μαρίνος Βαλλιᾶνος ἐνωρὶς ἀντελήφθη τὸ ἐμπορικὸν δαιμόνιον τοῦ ἀδελφοῦ του Παναγῆ καὶ ἔνευ δισταγμοῦ ἄφησε τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιχειρήσεως εἰς χεῖρας του. Ὁ Παναγῆς Βαλλιᾶνος εἶδεν ὅτι τὸ

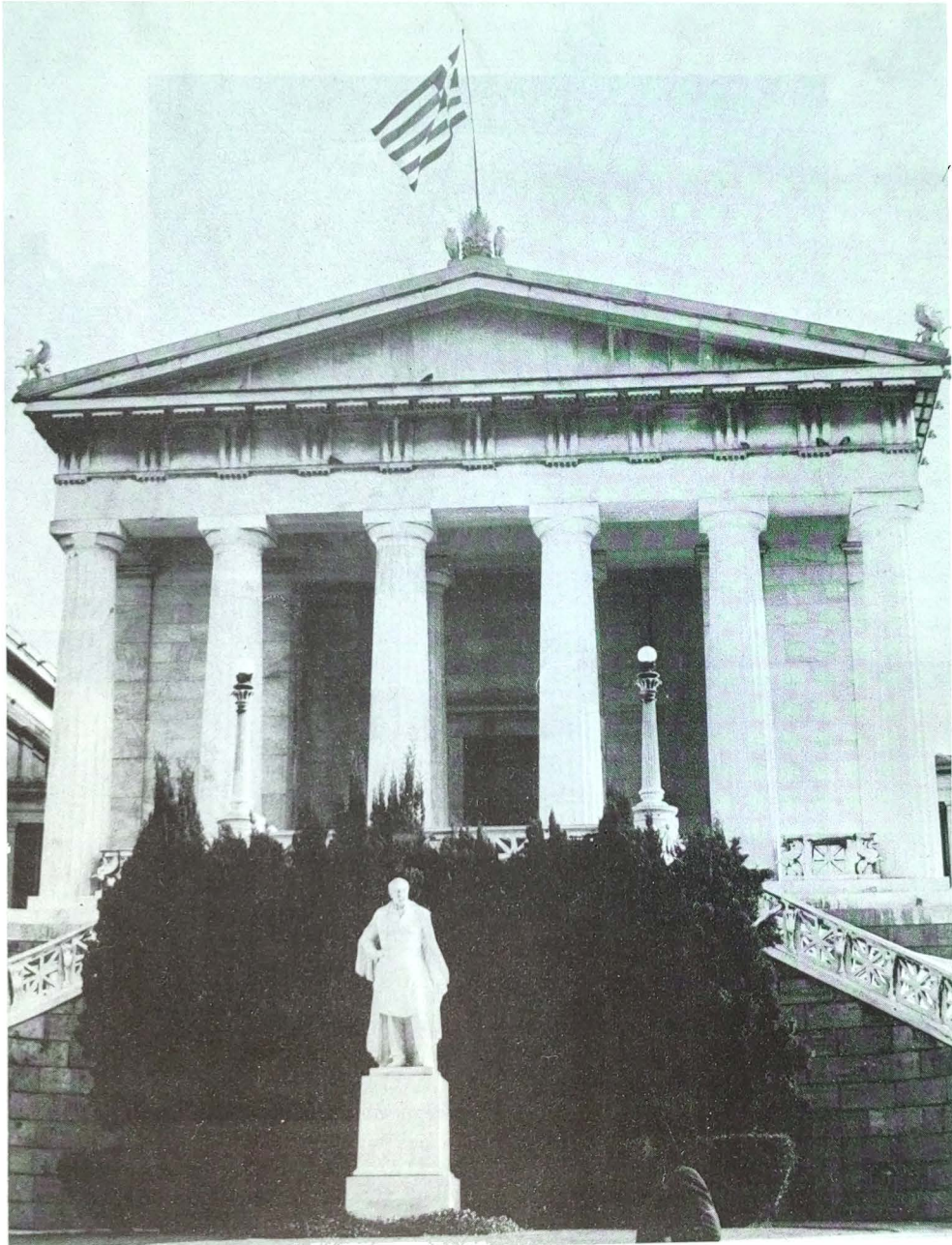
Ταϊγάνιον δὲν εἶναι ὁ κατάλληλος τόπος διὰ τὴν ἔδραν τῶν ἐπιχειρήσεών του, δι' ὃ καὶ μετέφερεν αὐτὴν τὸ 1858 εἰς τὸ Λονδίνον. Ἦτο ὁμως πάντοτε εὐγνώμων εἰς τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν του, τὸν ὁποῖον καὶ ὑπερηγάπα. Ὄταν τὸ 1896 ὁ Μαρίνος Βαλλιᾶνος ἀπέθανεν, ὁ Παναγῆς ἀνήγειρεν εἰς τὸν τάφον του τὸ ἀνωτέρω μνημεῖον, ὅπου ἀπέθεσε τὸν νεκρὸν ἀδελφόν του. Ἐμεινεν ἀγαμος καὶ ἀπέθανε τὸ 1902. Ἐνεταφιάσθη, ὡς ἐζήτησε, παραπλεύρως τοῦ ἀδελφοῦ του. Εἰς τὸ ἴδιον μνημεῖον εἶναι ἐναποτεθειμένη καὶ ἡ Μαρία, σύζυγος Μαρίνου Βαλλιᾶνου († 1894). Ὡς γνωστὸν ὁ Παναγῆς Βαλλιᾶνος διέθεσε τὰ χρήματα διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἐν Ἀθηναῖς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης.

Ἡ ἐπιγραφή ποὺ ἐκφράζει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου νὰ ταφῆ πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ του Μαρῆ (Μαρίνου).

Ἡ κάτοψις τοῦ μνημείου τῶν ἀδελφῶν Βαλλιάνων.

Ἄτερον μνημεῖον τοῦ Παναγῆ Βαλλιάνου. Ὁ ἀνδριάς του ἔμπροσθεν τῆς Βαλλιανείου Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀθήναις.

Ὁ τάφος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Μακαρίου Κυκκώτη, βοηθοῦ ἑφημερίου τῆς ἐλληνικῆς Κοινότητος Λονδίνου (1877-1883).

Τὸ 1876 ἡ ἐλληνικὴ Κοινότης, πληροφορηθεῖσα ὅτι ὁ προϊστάμενος τοῦ Ναοῦ Ἀρχιμ. Ἱερώνυμος Μυριανθεύς, ἀπὸ τὰ Καμινάρια τῆς Κύπρου, εἶχε προβλήματα ὑγείας, ἀπεφάσισε τὴν πρόσληψιν βοηθοῦ ἑφημερίου. Ὡς τοιοῦτος ἐξελέγη ὁ Μακάριος Κυκκώτης, ἠγούμενος ἐνὸς μετοχίου τῆς Μονῆς Κύκκου εἰς Μπεςίκτας Κωνσταντινουπόλεως. Ἐφθασεν εἰς Λονδίνον καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του τὴν 7ην Ἀπριλίου 1877. Καὶ οὗτος ὁμως παρουσίασε προβλήματα ὑγείας καὶ μετὰ ὑπηρεσίαν ἕξ ἐτῶν,

κατὰ τὴν ὁποίαν διεκρίθη διὰ τὸν ζῆλον του καὶ τὴν σεμνότητα τοῦ ἤθους του, ἀπέθανε τὴν 17ην Ἰανουαρίου 1883, ἐνταφιασθεὶς εἰς Norwood. Ἡ ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ τάφου του ἀναφέρει: ΤΩ ΛΟΙΔΙΜΩ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗ ΜΑΚΑΡΙΩ ΚΥΚΚΩΤΗ ΤΩ ΚΥΠΡΙΩ ΕΚΔΗΜΗΣΑΝΤΙ ΠΡΟΣ ΚΥΡΙΟΝ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΤΗ 17ῃ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1883 ΕΝ ΗΛΙΚΙΑ ΕΤΩΝ 42. ΕΙΣ ΕΝΔΕΙΞΙΝ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ Η ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΩ ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΣ.

Τὸ ὠραιότατον μνημεῖον τῆς οἰκογενείας Σκυλίτση.

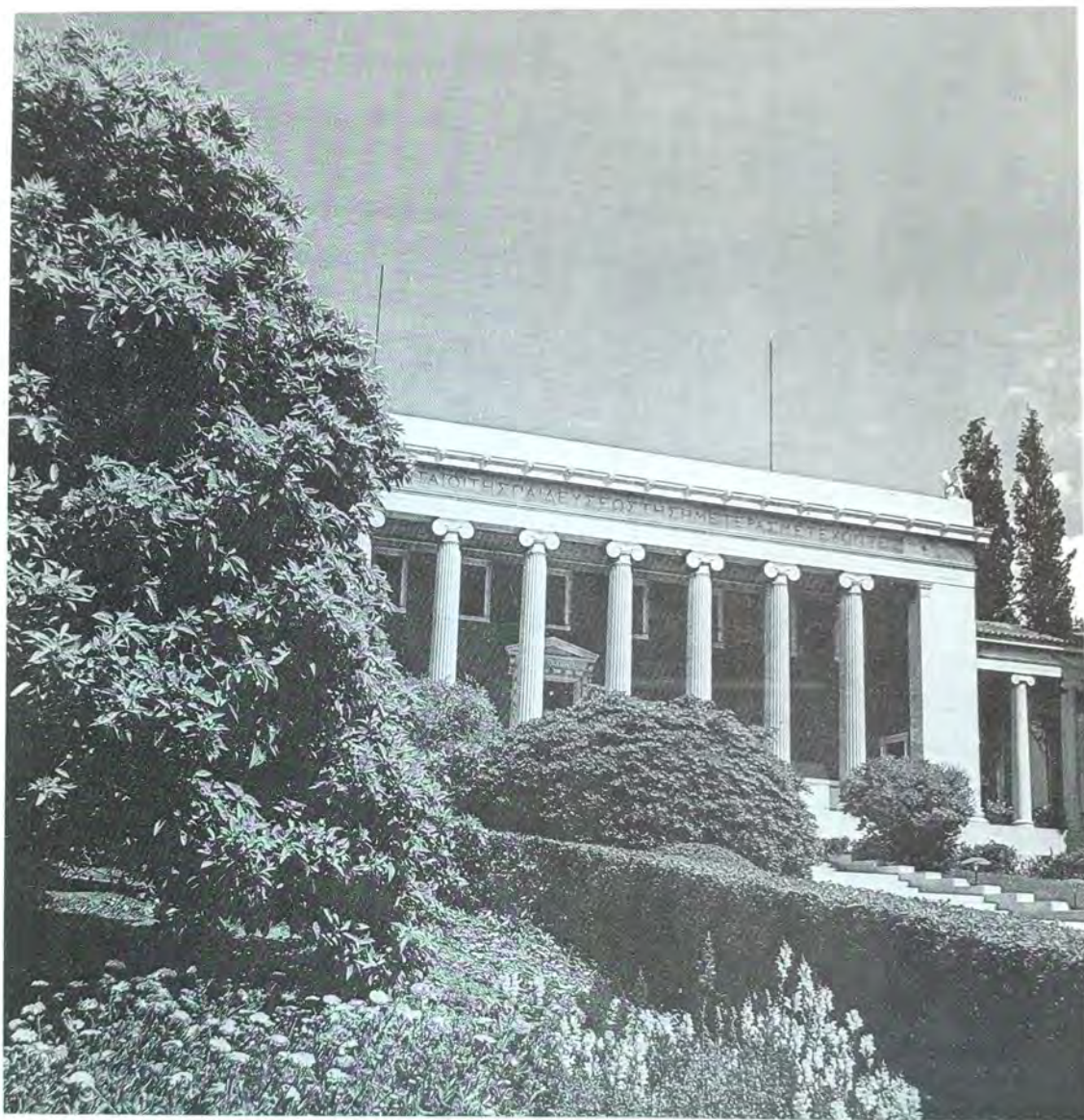
Ὁ τάφος τοῦ Ἰωάννου Γενναδίου, Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Λονδίῳ.

Πολύ δυσανάλογος μὲ τὰ ὅσα προσέφεραν εἰς τὸ ἔθνος εἶναι ὁ τάφος τοῦ Ἰωάννου Γενναδίου, ἐπὶ μακρὸν Πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐν Λονδίῳ. Ἐνυμ-

φεύθη Ἀγγλίδα σύζυγον καὶ διέμεναν εἰς East Molesey, ὅπου καὶ ἀπέθανε τὸ 1932. Ὡς ἀναφέρει ἡ ἐπιτάφιος ἐπιγραφή εἶχε γεννηθῆ εἰς Ἀθήνας τὸ 1844.

*Ὁ Ἰω. Γεννάδιος μὲ διπλωματικὴν στολὴν.
Πίναξ κατασκευασθεὶς ὑπὸ τοῦ Lazlo τὸ 1925.*

Ἡ Γεννάδειος Βιβλιοθήκη ἐν Ἀθήναις

Ὁ Ἰωάννης Γεννάδιος ὑπῆρξε βιβλιόφιλος. Τὴν τεραστίαν προσωπικὴν βιβλιοθήκην του ἐδώρησεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἰδρύσας ἐν Ἀθήναις τὴν Γεννάδειον Βιβλιοθήκην πρὸς τιμὴν τοῦ πατρὸς του Γεωρ-

γίου Γενναδίου (1786–1854). Τό κτήριο τῆς Βιβλιοθήκης ᾠκοδομήθη με ἐπιχορήγησιν τῶν Η.Π.Α. καὶ στεγάζει καὶ τὴν Ἀμερικανικὴν Ἀρχαιολογικὴν Σχολήν.

Τὸ μασωλεῖον τοῦ Εὐστρατίου Ράλλη.

Ὁ Εὐστράτιος Ράλλης (1800-1884), πέμπτος ἐκ τῶν ἀδελφῶν οἱ ὅποιοι ἴδρυσαν τὴν ὁμώνυμον ἐταιρεία, εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους Ἑλληνας πού ἤλθον εἰς Λονδίον. Εἰργάσθη εἰς τὴν ἐταιρείαν κρατῶν τὸ κατάστημα τοῦ Manchester, ταχέως ὅμως ἐπέστρεψεν εἰς Λονδίον. Εἶχε τὴν ἀτυχίαν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὸν τάφον τοὺς τρεῖς ἀπὸ τοὺς τέσσαρας υἱούς του. Ὁ μι-

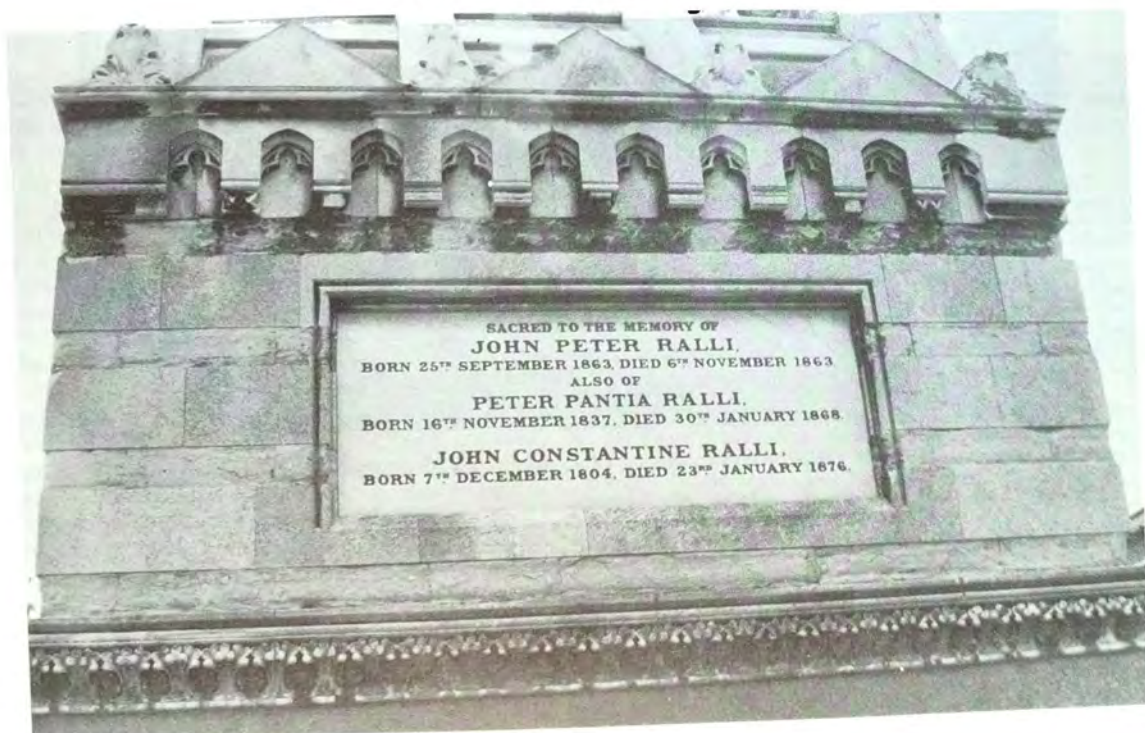
κρότερος, ὁ Λουκάς, ἐπέζησεν, ἐσπούδασε καὶ ἔγινεν ὁ τρίτος Γεν. Δ/ντῆς τῆς ἐταιρείας, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πρώτου ἐξαδέλφου του Στεφάνου Αὐγ. Ράλλη. Ὁ Εὐστράτιος Ράλλης ἐθεμελίωσε τὴν 18ην Ἰουλίου 1877 τὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας εἰς Λονδίον. Τὸ μασωλεῖον του εἶναι ἀπὸ τὰ ὠραιότερα γλυπτὰ πού ἔχει τὸ ἑλληνικὸν Κοιμητήριον τοῦ Norwood.

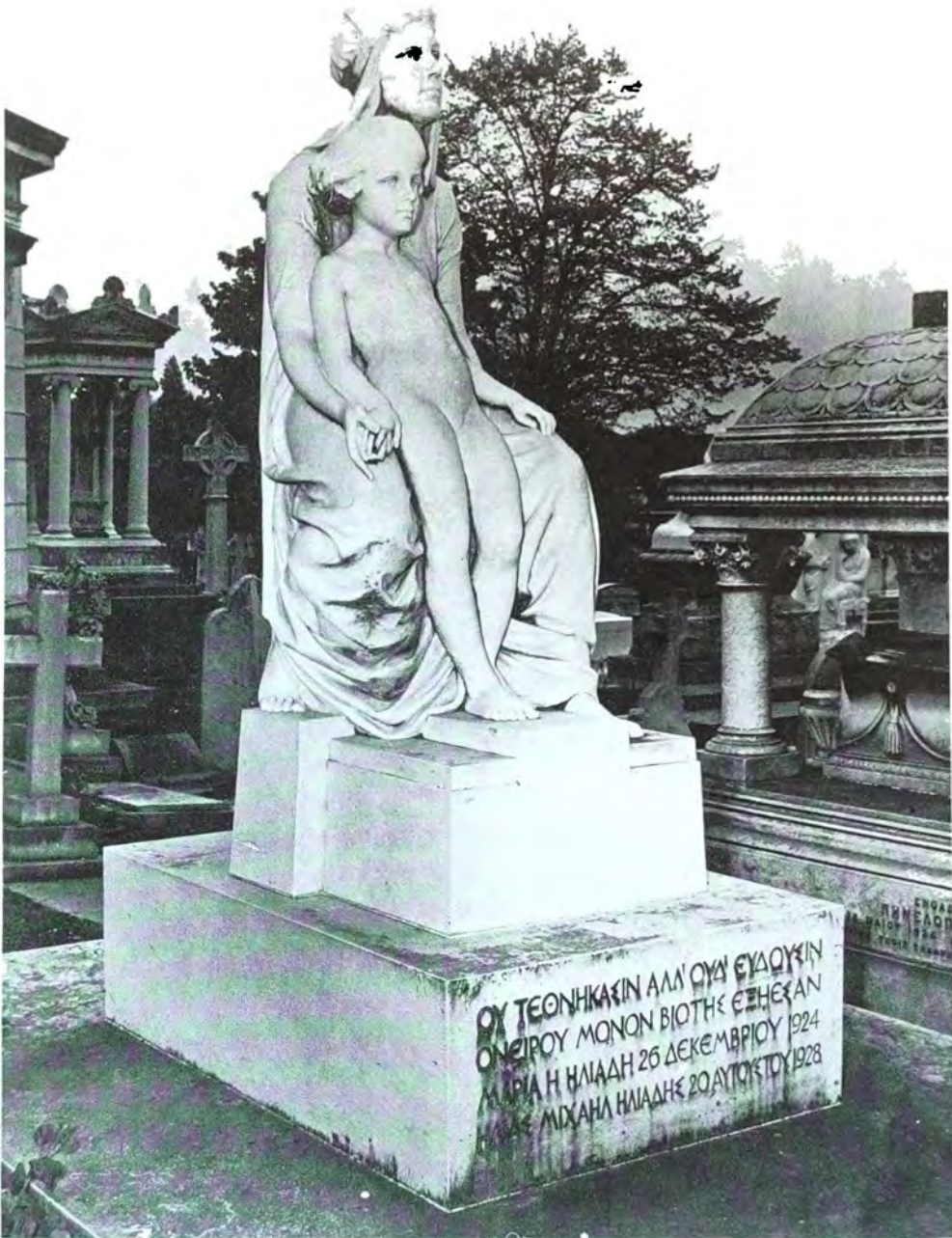

Ἐπιταφιακὸς τάφος ἡ Norwood.

- Τὸ μασσολεῖον τῆς οἰκογενεῖας Ραλλῆ.

Ὁ τάφος τῆς Μαρίας Η. Ἡλιάδη († 26 Δεκεμβρίου 1924).